

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący)

SSN Piotr Prusinowski

SSN Krzysztof Rączka (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania K. Ł. i K. Spółki z o.o. w S.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.
o objęcie ubezpieczeniem społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 czerwca 2021 r.,
zażalenia odwołującej się K. Ł. na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 2 września 2020 r., sygn. akt III WSC U (...),

1. oddala zażalenie;

**2. zasądza od odwołującej się na rzecz organu rentowego
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z 2 września 2020 r., sygn. akt III WSC U (...) odrzucił skargę kasacyjną wniesioną przez odwołującą się K. Ł. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 29 października 2018 r., sygn. akt III AUa (...).

Sąd Apelacyjny w (...) w sprawie K.Ł. i płatnika składek K. Spółki z o.o. w S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. o objęcie ubezpieczeniem społecznym wyrokiem z 29 października 2018 r., sygn. akt III AUa (...) oddalił apelację ubezpieczonej.

Skargę kasacyjną od wyroku złożył pełnomocnik ubezpieczonej, który wyjaśnił, że wskazana przez niego, w treści skargi kasacyjnej, data doręczenia wyroku, wynika z oznaczonej na nim odręcznie daty wpływu – 5 grudnia 2018 r., która zwyczajowo jest przez niego umieszczana na korespondencji przychodzącej w dniu jej odebrania. Wskazał, że adnotacje, co do daty czyni na bieżąco po odebraniu korespondencji. Wyjaśnił, że obecnie nie ma możliwości zweryfikowania przyczyn ewentualnych rozbieżności między EPO a datą wskazaną w treści skargi, ale jest to najpewniej błąd zapisu.

Sąd Apelacyjny ustalił:

1. pełnomocnik ubezpieczonej w terminie ustawowym złożył wniosek o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem;
2. wyrok z uzasadnieniem, wysłany z Sądu na wskazany adres kancelarii pełnomocnika, odebrał upoważniony pracownik E.C., wpisując odręcznie datę odbioru 4 grudnia 18 r., taka też data została wydrukowana na EPO; w dacie 5 grudnia 2018 r. EPO wpłynęło już do Sądu, co zostało potwierdzone sądowym datownikiem;
3. skarga kasacyjna przez pełnomocnika ubezpieczonej została nadana w urzędzie pocztowym w dniu 5 lutego 2019 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego skarga kasacyjna została złożona po terminie. Wyrok z uzasadnieniem w niniejszej sprawie doręczono 4 grudnia 2018 r., natomiast skarga kasacyjna została złożona 5 lutego 2019 r., zatem z jednodniowym przekroczeniem przepisowego terminu, który upłynął 4 lutego. Sąd Apelacyjny odrzucił więc skargę kasacyjną ubezpieczonego, wydając stosowne postanowienie 2 września 2019 r.

Wskutek zażalenia pełnomocnika ubezpieczonej na ww. postanowienie, Sąd Najwyższy 15 stycznia 2020 r. uchylił zaskarżone postanowienie. Sąd Najwyższy - celem oceny, czy doszło do skutecznego doręczenia pełnomocnikowi ubezpieczonej odpisu wyroku Sądu Apelacyjnego z uzasadnieniem, 4 grudnia 2018 r., czy też dzień później - nakazał Sądowi Apelacyjnemu ustalenie, czy E.C., która potwierdziła odbiór przesyłki, była osobą upoważnioną do odbioru korespondencji, dlaczego miała możliwość i czuła się upoważniona do odebrania przesyłki sądowej adresowanej do pełnomocnika ubezpieczonej oraz czy w

kancelarii obowiązywała zasada osobistego odbierania korespondencji przez pełnomocnika.

Sąd Apelacyjny ponownie rozpoznając sprawę dopuszczalności skargi kasacyjnej, na podstawie niekwestionowanych przez strony zeznań E.C. ustalił, że pełnomocnik ubezpieczonej adw. P.Z. i E.C., będąca radcą prawnym, w roku 2018 prowadzili odrębne kancelarie prawne, ale pod tym samym adresem. Wspólnie zajmowali lokal składający się z trzech pokoi i części wspólnej przeznaczonej m.in. na sekretariat. Pokoje zajmowało trzech prawników, nie zatrudniali pracownika do obsługi sekretariatu. P.Z. w tym okresie rzadko bywał w kancelarii, ponieważ pracował w siedzibie klienta. P.Z. nie zastrzegł, by nie odbierano w kancelarii adresowanych do niego przesyłek. E.C. uznawała, że była upoważniona do odbierania przesyłek adresowanych do P.Z., ponieważ ten nigdy nie miał z tego powodu żadnych zastrzeżeń. Również odbiór przesyłki w niniejszej sprawie nie spotkał się z żadnym sprzeciwem, ani gwałtowną reakcją P.Z. Wszelką korespondencję do P.Z., E.C. zawsze odkładała do jego gabinetu. Tak też uczyniła z korespondencją sądową z niniejszej sprawy.

W przekonaniu Sądu Apelacyjnego, powyższe ustalenia dokonane na podstawie zeznań osoby, która pokwitowała odbiór wyroku z uzasadnieniem wysłane z tutejszego Sądu, pozwalają na ocenę, że przedmiotowy wyrok z uzasadnieniem zostały skutecznie doręczone 4 grudnia. Nie ma żadnych podstaw faktycznych, by przyjąć, że doręczenie zostało dokonane osobie nieuprawnionej. Sporną przesyłkę pozostawiono w gabinecie pełnomocnika, a ten niewątpliwie zapoznał się z uzasadnieniem orzeczenia, skoro sporządził skargę kasacyjną, jakkolwiek nie dołożył należytej staranności, by ustalić, kiedy upływał dwumiesięczny termin na złożenie skargi. W ocenie Sądu Apelacyjnego, nie ma żadnych okoliczności, które usprawiedliwiałyby opóźnienie w złożeniu skargi. Skargę należało zatem złożyć najpóźniej do 4 lutego, ponieważ skuteczne prawnie było doręczenie wyroku z uzasadnieniem do rąk osoby, z którą pełnomocnik pracował w jednym lokalu. Jak wskazał Sąd Najwyższy, upoważnienie do odbioru pism sądowych nie wymaga zachowania żadnej szczególnej formy i można o jego istnieniu wnioskować na podstawie innych czynności i zachowań osób, których to dotyczy. Tak też było w niniejszej sprawie, bowiem praktyka obioru korespondencji

do pełnomocnika przez E.C. była utrwalona i nie spotkała się ze sprzeciwem pełnomocnika.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła odwołująca się, zaskarżając je w całości i zarzucając mu naruszenie:

1. obrazę prawa procesowego a to art. 133 § 3 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie doręczenia pełnomocnikowi pomimo, że korespondencję podjęła osoba niebędąca pełnomocnikiem;

2. obrazę prawa procesowego a to art. 138 § 2 k.p.c. poprzez przyjęcie zastępczego doręczenia uprawnionemu pracownikowi w osobie E.C. podczas gdy mecenas E.C. nie pozostaje związana pełnomocnikiem skarżącej stosunkiem prawnym, jest samodzielnym przedsiębiorcą, która w dacie doręczenia prowadziła kancelarię w tym samym lokalu co on, E.C. nie posiadała również w dacie doręczenia pocztowego pełnomocnictwa do odbioru korespondencji tego rodzaju co wyklucza możliwość przyjęcia, iż w sprawie nastąpiło skuteczne doręczenie zastępcze;

3. obrazę prawa procesowego a to art. 361 w zw. z art. 327¹ § 1 pkt 2 k.p.c. poprzez niewskazanie podstawy prawnej rozstrzygnięcia; co w każdym przypadku mogło mieć wpływ na treść wydanego orzeczenia;

4. sprzeczności istotnych ustaleń ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym w postaci przesłuchania mec. E.C. w charakterze świadka.

Wobec powyższego skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zarządzenie ponownego doręczenia wyroku wraz z uzasadnieniem.

Organ rentowy w odpowiedzi na zażalenie wniósł o:

- 1) oddalenie zażalenia w całości,
- 2) zasądzenie od skarżącej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w według norm przepisanych,

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie odwołującej się nie zasługuje na uwzględnienie.

Należy pamiętać, że przepis art. 138 § 2 k.p.c. pozwala na doręczenie pisma sądowego w miejscu pracy adresata „osobie upoważnionej do odbioru pism”,

posługując się domniemaniem, że pismo dotarło do rąk adresata (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 marca 2004 r., IV CZ 25/04, LEX nr 585881). Oznacza to, że nie ma znaczenia, czy E.C., która odebrała przesyłkę adresowaną do pełnomocnika skarżącej była jego pracownikiem, kluczowe było natomiast, czy była ona upoważniona do odbioru pism. Warto przy tym zaznaczyć, że do doręczeń pism procesowych profesjonalnemu pełnomocnikowi stosuje się przepis art. 138 § 2 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 września 2014 r., III UZ 5/14, LEX nr 1532752).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęło się, że upoważnienie do odbioru pism sądowych jest czynnością, której dokonanie nie wymaga zachowania żadnej szczególnej formy i można o jego istnieniu wnioskować na podstawie innych czynności i zachowań osób, których to dotyczy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 czerwca 2016 r., I PZ 10/16, LEX nr 2087118). W szczególności do odbioru pism sądowych stosownie do art. 138 § 2 k.p.c. nie jest potrzebne pisemne pełnomocnictwo, bowiem udzielenie takiego pełnomocnictwa może być dokonane w sposób dorozumiany (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 listopada 2009 r., II CZ 56/09, LEX nr 1421999). Nie ulega wątpliwości, że w przypadku pełnomocnika skarżącej oraz E.C. istniał zwyczaj odbierania pism kierowanych do pełnomocnika skarżącej przez E.C., która prowadziła działalność pod tym samym adresem. Świadczy o tym fakt, że przypadek niniejszej sprawy nie był jedynym takim zdarzeniem, a pełnomocnik nigdy nie protestował przeciwko takiej praktyce. Nic nie wskazuje również, aby istniały jakiegokolwiek problemy z przekazywaniem odebranych przez E.C. przesyłek, bowiem pełnomocnik skarżącej takich zastrzeżeń nie zgłaszał. Fakt, że kancelarie pełnomocnika skarżącej oraz E.C. prowadzone były pod tym samym adresem przez 4 miesiące nie oznacza jeszcze, że nie mógł się wykształcić w tym czasie zwyczaj wzajemnego odbierania przesyłek sądowych, skoro miało ono miejsce co najmniej kilkakrotnie, zaś pełnomocnik skarżącej nie protestował przeciwko takim działaniom, mimo że musiał o nich wiedzieć. Należy przy tym pamiętać, że doręczenie osobie upoważnionej do odbioru korespondencji w sposób wskazany w art. 138 § 2 k.p.c., podobnie jak doręczenie dorosłemu domownikowi, administratorowi czy dozorczy przewidziane w art. 138 § 1 k.p.c., wymaga podjęcia się przez te osoby doręczenia

przesyłki adresatowi. Mogą one więc odmówić odbioru korespondencji i wówczas zastosowanie znajdzie art. 139 § 1 k.p.c., to znaczy przesyłka powinna zostać awizowana. Jeśli jednak wypełnione zostaną wymagania z art. 138 k.p.c. - tj. osoby spełniające określone w tym przepisie kryteria przesyłkę przyjmą podejmując się jej doręczenia, to doręczenie takie będzie skuteczne, nawet jeśli nastąpiło wbrew zakazowi adresata, do którego pismo było kierowane (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2019 r., IV CZ 69/19, LEX nr 2715210).

Należy w końcu przypomnieć, że doręczenia przewidziane w art. 138 k.p.c. oparte są na domniemaniu, że pismo sądowe dotarło do rąk adresata i że w ten sposób doręczenie zostało dokonane prawidłowo. Domniemanie to jednak może być przez adresata obalone. Adresat może bowiem dowodzić, że pisma nie otrzymał i o nim nie wiedział, gdyż osoba, której pismo doręczono zastępczo, nie oddała mu pisma (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 lutego 2008 r., II PZ 72/07, LEX nr 817527). Nie sposób nie dostrzec, że w niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że E.C. przekazała pełnomocnikowi skarżącej pismo zawierające odpis wyroku, zaś pełnomocnik skarżącej zapoznał się z jego treścią i sporządził skargę kasacyjną. Problem w niniejszej sprawie stanowiło to, że pełnomocnik skarżącej błędnie obliczył termin na wniesienie skargi kasacyjnej, jednak nie wykazał on, aby przesyłka nie została mu przekazana i nie mógł się on zapoznać z jej treścią. Oznacza to, że uznanie pisma za doręczone było prawidłowe.

Nie można również przychylić się do zarzutu nie wskazania podstawy prawnej rozstrzygnięcia. Prawdą jest, że Sąd Apelacyjny nie wskazał wprost przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, które stanowiły podstawę rozstrzygnięcia, jednak z analizy treści uzasadnienia bez wątpienia można zdekodować normy prawne, które stanowiły podstawę wydanego postanowienia. Ponadto, wobec zasadności zapadłego rozstrzygnięcia, uchylenie zaskarżonego postanowienia w celu jedynie wskazania odpowiednich przepisów prawnych nie byłoby zasadne.

W związku z powyższym, opierając się na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji niniejszego postanowienia. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego wydano na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 98

§ 1 i 3 k.p.c. oraz § 10 ust. 2 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).